

SIDAN 10

Sydfront 21 visar på stort behov av övning

2000

SIDAN 4

...SVAR i stor undersökning bland reservare.

SIDAN 28

Bästa knepen för lyckad löpning

Reservofficeren

FÖRBUNDET RESERVOFFICERARNAS TIDNING | ÅRGÅNG 2021

nr. 2

SIDAN 20

Så nära en krigssituation man kan komma

Beredskapsöverläkare övlt Karl Chevalley fick mitt i kaoset skapa system för att klara vård och transporter av svårt sjuka covid-patienter.

» Full löneutfyllnad – för Saab är det en anständighetsfråga

SIDAN 7

10

Bara fyra av tio vet vem som är kontaktperson på förbandet.....	4
Försvarets Forum ny medlemsförmån.....	5
Viktigaste frågorna för tre nya styrelser.....	7
Sydfront 21 – första stora övningen på tio år.....	10
Erfarenhet viktig när försvaret ska återuppbyggas.....	12
Så får du koll på anställningsavtalet.....	18
Varning för enstaka tjänstgöringsdagar.....	18
Bygger system under brinnande pandemi.....	20
Samtalsprojekt ska stärka folkförankringen.....	26
Spring längre med rätt teknik.....	28
TSK:n avslutades med wargaming.....	30

20

Vi vill locka fler medlemmar till lokal-föreningarna.

Magnus Konradsson, ordförande Sverof. **8**

REDAKTION

Ansvarig utgivare

Magnus Konradsson

Redaktör

Jenny Harlin

red@reservofficerarna.se

Form/AD

Christian Williamsson (A4)

Produktion

A4 Text & Form AB

Tryck

Lenanders Grafiska AB

Omslagsbild

Jenny Ingemarsson

Tidningen Reservofficeren

är officiellt organ för Förbundet Reservofficerarna. Enskilda artiklar ger inte nödvändigt uttryck för förbundets officiella ståndpunkt.

FÖRBUNDET RESERVOFFICERARNA

Adress: Karlavägen 65, Box 30166, 10425 Stockholm.

Hemsida: www.reservofficerarna.se.

Förbundsordförande: Magnus Konradsson, 0705-52 16 78, Magnus.konradsson@reservofficerarna.se

Förhandlingschef: Jonas Wiberg, 0707-14 03 44, Jonas.wiberg@reservofficerarna.se.

Övriga styrelseledamöter: Vice ordförande Johan Hamnegård, Patrik Selling, Sara Eklund, Magnus Andersson samt Markus Z Wiborg.

Kanslichef och ombudsman:

Jenny Harlin, 0735-114572, jenny.harlin@reservofficerarna.se.

Förbundet Reservofficerarna är en intresseorganisation med facklig kompetens. Förbundet är anslutet till Saco och företräder landets reservofficerare gentemot arbetsgivaren Försvarmakten. Förbundet Reservofficerarna företräder medlemmarna i de båda medlemsförbundet Svenska Flottans Reservofficersförbund (SFRO) och Sveriges Reservofficerare (Sverof) som tillsammans har drygt 2 300 medlemmar.

Ordförande, SFRO: Johan Hamnegård, ordforande@sfro.se.

Ordförande, Sverof: Magnus Konradsson, magnus.konradsson@sverof.se.

Reservofficerssystemet måste fungera i realiteten

Försvarmakten ska växa och en stor del av personalen kommer framgent att ha sin huvudsakliga syssla utanför Försvarmakten. De kommer att vara soldater, sjömän, gruppbefäl och reservofficerare som huvudsakligen har en annat, civilt jobb, men som Försvarmakten behöver för att kunna fullgöra sitt uppdrag och försvara vårt land.

Man har alltså byggt försvarsförmågan på att tidvis tjänstgörande militär personal ska vara tillgänglig för Försvarmakten. Bra för folkförankringen och kostnadseffektivt. Kan man tycka.

Men för att det ska vara just kostnadseffektivt måste systemet fungera, och i fler dimensioner än bläck på papper.

För att Försvarmakten ska få tillgång till reservofficerare är de tre viktigaste komponenterna:

1. Att reservofficeren får ledigt från sin civila arbetsgivare.
2. Att reservofficeren har rätt kompetens för uppgiften.
3. Att reservofficeren har råd att tjänstgöra.

Den första punkten har regeringen fått riksdagens order att åtgärda. Den andra åligger Försvarmakten. Den tredje är mer komplex, men har reell inverkan på om reservofficeren kan komma när Försvarmakten kallar.

Förr var löneutfyllnad inget större problem. Men idag fyller få civila arbetsgivare ut lönen för personal som tjänstgör i Försvarmakten. Inom staten får reservofficeren 20 procent av sin civila grundlön. 21 regioner, 290 kommuner och samtliga privata företag fyller ut delar av lönen – eller inte alls – beroende på vad som regleras i kollektivavtal eller enskilda överenskommelser.

I BÖRJAN AV karriären skiljer sig inte reservofficerens civila lön så mycket från den militära. Men efter bara några år kommer blir gapet tydligare. Det kommer en gräns, där den militära lönen inte längre står sig mot vardagens utgifter. När den gränsen är nådd, är det inte längre en självklarhet att tjänstgöra.

Reservofficerens lön handlar inte om närighet. Den handlar om att få ett system att fungera, och

dagens system svajar i sin spretighet. Alla reservofficerare har inte inkomster eller kapital som gör det möjligt för dem att bekosta tjänstgöringen. Rent principiellt är det också märkligt att tidvis tjänstgörande personal förväntas betala för sin kompetensutveckling och övning med inkomstbortfall och minskad pension.

I återuppbyggnaden av reservofficerssystemet måste man se till att hela systemet fungerar i realiteten, inte bara på papperet för att raderna i Prio är fyllda. Ett system som bygger på att den planeerade personalen kanske – eller kanske inte – har råd att komma in, eller att den enskilde får stå för en del av notan är inte ett pålitligt system. Ett system där miljontals kronor har lagts på utbildning av personal som sedan inte kommer blir motsatsen till kostnadseffektivt.

FÖR ATT SYSTEMET ska fungera måste det vara förutsägbart och pålitligt. Man ska veta att reservofficeren får ledigt, kan sina saker och har råd att göra sin insats. Antingen behöver officerslönerna höjas, eller så måste de civila arbetsgivarna visa på samhällsansvar och fylla ut lönen.

Förbundet Reservofficerarna förespråkar sänkt arbetsgivaravgift för arbetsgivare som fyller ut lönen för reservofficerare som tjänstgör aktivt. På så sätt skapas incitament och möjlighet för alla parter, så att människan bakom Prioraden faktiskt har råd att komma när Försvarmakten kallar.

Reservofficersyrket är inte en hobbyverksamhet för idealister som kan tänka sig att gå ned i lön för att verksamheten är meningsfull. Det är en viktig samhällsinsats som ska göras av människor med kloka värderingar oavsett ekonomisk status. Med ett fungerande regelverk i ryggen kommer reservofficerssystemet att fungera, och skapa både försvarsförmåga och folkförankring. Och då blir det kostnadseffektivt på riktigt. ●

MAGNUS KONRADSSON

Förbundsordförande
magnus.konradsson
@reservofficerarna.se

Antingen behöver officerslönerna höjas, eller så måste de civila arbetsgivarna visa på samhällsansvar och fylla ut lönen.

Bara fyra av tio har en kontakt på hemförbandet

► **ENKÄT** Reservofficerare är stolta över sitt yrke. Men lönen, kompetensutvecklingen och kontakten med förbanden måste bli bättre för att fler ska tjänstgöra, visar den stora reservofficersundersökningen som just avslutats.

Under våren har Försvarmakten tillsammans med Sverof genomfört en enkätundersökning bland reserv-officerare födda 1965 och senare. Nästan 4 000 reservofficerare fick enkäten, hälften svarade.

Eftersom Sverof och Försvarmakten inlett ett samarbete för att öka attraktionskraften och främja vidareutveckling av reservofficerare, var det viktigt att ta reda på hur reservofficerare ser på sin roll, yrkets attraktionskraft, önskad kommunikation mm, oavsett om de är medlemmar i Sverof eller ej.

Nu har det preliminära resultatet kommit.

– Undersökningen ger först och främst oss en tydlig fingervisning om hur Sverof ska kommunicera framåt och hur vi genom det kan stödja Försvarmakten i att attrahera och utveckla reservofficerare, säger Elias Mibesjö, projektledare på Sverof.

VARANNAN reservofficer uppfattar att den civila arbetsgivaren uppskattar tjänstgöringen. Bland de yngre gäller det var tredje.

Varannan svarande uppger att det är lätt att få ledigt från civil arbetsgivare. Fyra av tio får ingen löneutfyllnad när de tjänstgör. Var tionde får full löneutfyllnad. Nästan lika många tjänstgör under semester,

eller komledighet, från sin civila arbetsgivare.

För att göra yrket mer attraktivt måste möjligheterna till kompetensutveckling göras tydliga och kommunikationen med hemförbandet förbättras, anser åtta av tio. Bara fyra av tio reservofficerare vet vem som är kontaktperson på hemförbandet.

Lön, löneutfyllnad och att få öva är andra faktorer som lyfts som viktiga.

– Det är tydligt att förbanden behöver bli systematiska i sin kommunikation med den egna reservofficerskåren. Man känner en starkare tillhörighet till sitt hemförband än till Försvarmakten centralt. Vi kan se att en systematiserad kontakt som erbjuder uppdatering i hemförbandets verksamhet och det generella läget i Sverige kopplat till Försvarmaktens verksamhet skulle betyda mycket för upplevelsen av att vara reservofficer, säger Elias Mibesjö.

SJU AV TIO har en civil utbildning eller erfarenhet som skulle kunna vara till nytta inom Försvarmakten. Vanligast är säkerhet, ekonomi, teknik och olika IT-relaterade yrken. Sex av tio reservofficerare säger sig ha goda förutsättningar att tjänstgöra aktivt. Det som lockar mest med att tjänstgöra är omvärldsupdateering, säkerhetsläget ur svenskt perspektiv, kamratskap och möjlighet att leda militär verksamhet.

Var tredje som har förutsättningar tjänstgör inte på grund av bristande kontakt med Försvarmakten. Var tredje som inte tjänstgör anger att löneglappet är för stort.

– Den här undersökningen visar att de frågor som vi driver ligger i

» **Den här undersökningen visar att de frågor som vi driver ligger i linje med vad reservofficerare uppfattar som viktigt.**

Magnus Konradsson.

Elias Mibesjö.

linje med vad reservofficerare uppfattar som viktigt. Det är viktigt att Försvarmakten svarar upp på de synpunkter som reservofficerare nu ger uttryck för, säger Magnus Konradsson, ordförande i Sverof respektive Förbundet Reservofficerarna.

FRÅN SVEROFS HÅLL kommer undersökningen att påverka kommunikationen:

– Vi kommer att sammanföra undersökningens utfall med Sverofs interna kommunikationsanalys. Med hjälp av detta kommer Sverof skapa innehåll i egna digitala kanaler som driver trafik till Försvarmaktens ansökningsportaler för reservofficersutbildning och fortbildning för reservofficerare. Utfallet kommer också ligga till grund för hur Sverof kommunicerar generellt. Vi vet nu vad exempelvis olika åldersgrupper vill ha för innehåll vilket skiljer sig åt på många punkter. Den digitala kommunikationen kommer via så kallade analyticsverktyg systematiskt att mätas, följas upp och utvecklas över tid, säger Elias Mibesjö om hur resultatet av undersökningen ska hanteras.

JENNY HARLIN

Magnus Konradsson, Förbundet Reservofficerarnas ordförande, med senaste numret av Försvarets Forum.

Försvarets Forum en ny medlemsförmån

► **MEDLEMSNYTTA** Från och med juni får alla medlemmar i Sverof och SFRO Försvarmaktens personaltidning Försvarets Forum som medlemsförmån, oavsett om man har en reservofficersanställning eller ej.

– Det är oerhört glädjande för oss att tidningen nu även når reservofficerare. De är en viktig del av Försvarmakten och det här kan stärka känslan av tillhörighet och gemenskap, samtidigt som vi når ut med värdefull information om verksamheten, säger Mats Ström, kommunikationsdirektör på Försvarmakten.

MAGNUS KONRADSSON, ordförande i Sverof respektive Förbundet Reservofficerarna, ser detta som ännu ett resultat av det goda samarbete som förbanden har med Försvarmakten.

– Det är bra att även reservofficerare som inte tjänstgör aktivt kan få försvarsinformation och bidra till folkförankringen. Dessutom ger det våra medlemmar en konkret förmån som jag tror uppskattas, säger han.

Även Johan Hamnegård, vice ordförande för Förbundet Reservofficerarna och ordförande för SFRO, är glad över erbjudandet från Försvarmakten:

– Vill Försvarmakten att fler ska få information är det enbart positivt. Försvarets Forum står för arbetsgivarens perspektiv, tillsammans med vår egen tidning Reservofficeraren blir perspektivet komplett, säger han.

OM DU INTE vill ha Försvarets Forum hem i brevlådan, vänligen meddela detta till: kansli@reservofficerarna.se.

JENNY HARLIN

Nytt nätverk skapat för reservofficerare i Sveriges riksdag

► **SAMMANHÅLLNING** **DET HAR SKAPATS** ett nätverk för reservofficerare i Sveriges riksdag. Initiativet har tagits av Jörgen Berglund (M) som hoppas att nätverket ska bidra till kunskapsspridning och en ökad medvetenhet om vad reservofficerare är.

– Det finns ju ganska många nätverk och klubbar i riksdagen, men det fanns inget för reservofficerare, säger Jörgen Berglund och konstaterar samtidigt att det nu gör så.

10–20 ledamöter och politiska tjänste-

män har anmält sitt intresse. Fler lär tillkomma, tror han.

– Corona gör att all verksamhet ligger nere nu. Men vi hoppas komma igång med möten, studiebesök och seminarier i höst, säger han.

– Kanske att Försvarmakten ser det som en möjlighet att kunna öva med de reservofficerare som faktiskt finns på plats här i riksdagen. Jag vet inte om det är så men kanske, funderar Jörgen Berglund.

HELENE CLAESSEN JENNISCHE

8

...AV TIO är stolt över att vara reservofficer och vill fortsätta att vara det.

FOTO: GÖRAN

Fler företag vill minska löneglappet

► **TJÄNSTGÖRING** Löneutfyllnad vid tjänstgöring är fortfarande sällsynt, men flera arbetsgivare börjar se fördelar med att attrahera reservofficerare.

TEXT: **MARIKA SIVERTSSON**

Det är fortfarande ovanligt att reservofficerare får löneutfyllnad av sin huvudsakliga arbetsgivare vid tjänstgöring, men både Försvarsmakten och Förbundet Reservofficerarna arbetar med frågan. I kontakterna med arbetsgivare handlar det om att visa vad de har att vinna på att ta väl hand om sina reservofficerare.

Försvarsmakten satsar nu på att teckna avsiktsförklaringar för samarbete kring strategisk kompetensförsörjning med arbetsgivare. Tanken är att arbetsgivaren, med stöd från Försvarsmakten, ska arbeta in villkor kring tjänstgöring i Försvarsmakten för reservofficerare och andra deltidsengagerade i sin egen personalpolicy. Arbetsgivaren bidrar också till att marknadsföra möjligheten att vara reservofficerare.

– Det handlar om att bygga kunskap. När arbetsgivare ser fördelarna med reservofficerare i sin verksamhet och är beredda att garantera tjänstledighet, då kan vi börja prata löneutfyllnad med dem. Det stärker arbetsgivarens varumärke mot målgruppen, säger Jonas Wannberg, HR-strateg vid Försvarsmakten.

Han konstaterar att en ökande kompetensbrist i arbetslivet innebär ökande insikt om att reservofficerare kan attraheras med hjälp av bra förutsättningar för sina dubbla karriärer. Flera branscher ser reservofficerare som en intressant mål-

grupp för rekrytering, och fler företag än tidigare ger löneutfyllnad. Antalet företag som överväger löneutfyllnad ökar också, enligt Jonas Wannberg.

Offentlig sektor har gått före, Arbetsgivarverket återgick i november 2017 till löneutfyllnad för reservofficerare. Det innebär att den som är ledig från en statlig tjänst för att tjänstgöra som reservofficer får minst tjugo procent av lönen från den statliga arbetsgivaren, inklusive fasta tillägg, utbetald under ledigheten. Vill arbetsgivaren fylla ut med mer än tjugo procent är det såklart okej, det är upp till den enskilde arbetsgivaren.

SVENSKT NÄRINGSLEV HADE tidigare en rekommendation om löneutfyllnad för reservofficerare, men huruvida den ska återinföras eller inte har man ännu inte beslutat något om. Under tiden fokuserar Försvarsmakten på att skapa fler avsikts-

» **När arbetsgivare ser fördelarna med reservofficerare i sin verksamhet och är beredda att garantera tjänstledighet, då kan vi börja prata löneutfyllnad med dem.**

Jonas Wannberg, HR-strateg vid Försvarsmakten.

Saab är en av de arbetsgivare som fyller upp till 100 procent av ordinarie lön. FOTO: STEFAN KALM/SAAB

HÄR ÄR FÖRETAG SOM GER LÖNEUTFYLLNAD

BAE Systems Bofors	Ger 20 procent av ordinarie lön under tjänstgöring.
BAE Systems Hägglunds	Ger 10 procent av ordinarie lön under tjänstgöring.
CGI Sverige	Ger 20 procent av ordinarie lön under tjänstgöring.
Sectyne	Fyller upp mot full lön men max 20 000 :-/månad. Maximalt 50 000 :-/år
Scandinavian Risk Solutions SRS	Fyller upp till 100 procent av ordinarie lön.
Vesper Group	Fyller upp till 90 procent av ordinarie lön.
Saab	Fyller upp till 100 procent av ordinarie lön.
Statliga arbetsgivare	Ger 20 procent av ordinarie lön under tjänstgöring.

VILL DU HA ...

... argument för varför reservofficerare ska ha löneutfyllnad? Mejla kansli@reservofficerarna.se

förklaringar med arbetsgivare i alla branscher. Flera har redan skrivit på, många i branscher där det finns en uppenbar nytta av reservofficerarens dubbla kompetenser. Säkerhetsföretagens organisation BYA (Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd) är ett exempel, Saab ett annat. Medan BYA ännu inte har tagit ställning till löneutfyllnad, är det inom enskilda säkerhetsföretag vanligt med individuella avtal om löneutfyllnad. Och Saab fyller upp lönen till 100 procent under tjänstgöringstiden.

– För oss är reservofficerarnas kunskap om brukarmiljön viktig. Reservofficerare förstår hur vår lösning eller produkt används: Det är kallt, man har mycket utrustning, i värsta fall är det någon som skjuter på en. Det här är oerhört värdefullt för oss, säger Anders Westerdaahl på Saab, själv reservofficer.

ANDERS WESTERDAHL ÄR manager på Saab Land Systems i Östersund, och har som sidouppgift att driva ett personal-

försörjningsprojekt som omfattar hela Saab. Företaget har flera anledningar att uppmuntra engagemang i Försvarsmakten – här finns också en tanke om att dela med sig av den kompetens som efter Försvarets tidigare neddragningar strömmade ut på den civila arbetsmarknaden.

– På Saab finns många med bakgrund i Försvarsmakten. Vi anser att vi har kompetenser som kan komma Försvaret till gagn, och vi måste ur ett samhällsperspektiv dela med oss av dem. Inte minst finns erfarenhet av det tidigare nationella försvaret hos många reservofficerare, och det kommer att behövas i återuppbyggnaden.

ANDERS WESTERDAHL HAR nyss rekryterat fyra personer varav två tidigare specialistofficerare, en som varit aktiv truppofticer och en fjärde som gjort värnplikt. De uppmuntras att deltidstjänstgöra, och intresset för att bli reservofficer finns hos två av dem. När han rekryterar tittar han alltid extra på tidigare militärer, oavsett tjänst.

– Alla företag söker bra människor, det gäller alla branscher. Försvarsmakten är bra på att ta fram bra personer, och bra på att skapa förståelse för att man tillhör ett kollektiv, stort eller litet. De här personerna vill jag träffa, det brukar alltid lira bra.

EN ANNAN ICKE branschspecifik fördel han ser med att attrahera reservofficerare är kompetensutvecklingen och omväxlingen som följer med tjänstgöring. Företaget får gladare, kunnigare och mer produktiv personal. Just löneutfyllnaden ser han som viktig, men inte avgörande för valet att tjänstgöra. Hemvärnsengagerade är undantagna löneutfyllnad på Saab, men tjänstgör ändå. Drivkraften och önskan att göra en insats tycks inte dämpas av nedgång i lön.

– Jag tror att detsamma gäller de flesta av oss. Det är inte avgörande. Men det är en anständighetsfråga. Som företag kan vi inte uppmuntra människor att vara reservofficer om vi samtidigt säger "Bara så du vet – om du tjänstgör så får du gå ned i lön". ●

FOTO: JIMMY CROONA/FÖRSVARSMAKTEN

Uniform som passar kvinnor – efter 40 år

► **MATERIEL** ATT FÖRSVARSMAKTEN ska erbjuda både män och kvinnor uniformer som passar kan tyckas självklart. Så är det dock inte. I projektet "Jämställd materielförsörjning" arbetar Försvarsmakten nu (mer än 40 år efter införandet av kvinnlig värnplikt) med att få fram uniformer och utrustning som passar kvinnor. Fem år till ska det ta, men ett första steg har tagits nu i vår i och med att försvaret nu erbjuder gratis mensskydd. I väntan på passande kläder fortsätter Försvarsmaktens kvinnor att arbeta i kalsonger, med tjocka mössor under för stora hjälmar och kroppsskydd som trycker över bröstet.

20

PROCENTS RABATT på SJs alla tåg i sommar får Sverofs och SFRO:s medlemmar. För att få rabatten: gå in på Reservofficerarna.se/formaner

Vaccin till försvarets utlandsstationerade

► **COVID-19** **FOLKHÄLSOMYNDIGHETEN** har fått i uppdrag att se till att Försvarsmaktens personal som deltar i internationella militära insatser också blir vaccinerade. Totalt handlar det om cirka 300 soldater som behöver få sin covid-spruta på plats utomlands. Folkhälsomyndigheten konstaterar att den här personalen är i stort behov av skydd för att kunna utföra sina uppdrag. De särskilt utsatta situationer som den här personalen befinner sig i, med svårigheter att följa smittskyddande åtgärder och hålla avstånd, innebär en förhöjd risk för smittspridning.

Förbundens viktigaste framtidsfrågor

► EFTER VÅRSTÄMMORNA

Vilka är de viktigaste framtidsfrågorna för reservofficerare? Vi ställde frågan till Johan Hamnegård och Magnus Konradsson som omvalts till ordförande i SFRO, respektive Reservofficerarna och Sverof.

TEXT: HELENE CLAESSON JENNISCHE

Vår innebar förbundsstämmor i såväl Förbundet Reservofficerarna som Sverof och SFRO. Som brukligt valdes nya styrelser, dem presenterar vi till höger. Men vi tog också ett samtal med Johan Hamnegård som omvaldes till ordförande i SFRO, och Magnus Konradsson som omvaldes till ordförande i såväl Reservofficerarna som Sverof, för att prata framtid. Vilka ser de som de viktigaste frågorna att driva de kommande åren?

– Mycket kommer att handla om Försvarens tillväxt och reservofficerarnas del i den. För marinens del vill vi driva frågan om reservofficersutbildningen som lockar för få, och det faktum att det är alldeles för ont om ingångsbefattningar för reservofficerare inom marinen, säger Johan Hamnegård.

RESERVOFFICERSUTBILDNINGEN inom marinen lockar färre än fem deltagare varje år. Något som oroar Johan Hamnegård:
– En utbildning som lockar så få är alldeles för lätt att lägga ner, konstaterar han. Han hoppas att SFRO kan hjälpa till att på olika sätt rekrytera studenter.
– Kanske på högskolorna, bland

FRAMTID. Vilka dörrar ska förbunden ta i framtiden?
FOTO: PIXABAY

studenter som gått militär grundutbildning?

Efter utbildningen väntar ett års tjänstgöring till sjöss och där är det idag mycket ont om befattningar att söka. Dessutom konkurrerar reservofficerare och yrkesofficerare ofta om samma tjänster.

– Här måste Försvarens hitta sätt att få fram fler tjänstgöringstillfällen för reservofficerare. Kanske skulle man kunna dela på de få platser som finns så att man gör halva tiden till sjöss, halva på stab. Det är inte optimalt men skulle dubbla antalet tjänster, säger Johan Hamnegård.

Han hoppas också på en diskussion om var marinens reservofficerare passar in i den stora krigsorganisationen.

– En del av våra reservofficerare är ju till sjöss i sina civila jobb. Kanske behöver

marinen deras närvaro inom exempelvis kustbevakningen, på isbrytare eller i hamnarna?

MAGNUS KONRADSSON, som är ordförande i både Förbundet Reservofficerarna och Sverof, menar att för Förbundet Reservofficerarna handlar framtiden framförallt om frågorna i det antagna idéprogrammet. Det vill säga reservofficerares rätt till tjänstledighet från civil arbetsgivare, löneutfyllnad och kompetenshöjning.

För Sverofs del handlar det om fullt fokus på medlemsnytta.

– Inte minst ska vi arbeta för att skapa medlemsnytta i lokalavdelningarna. Vi vill locka fler medlemmar dit!

På kort sikt handlar det om att få igång aktiviteter i lokalavdelningarna igen, så fort pandemin tillåter. I förlängningen om

Johan Hamnegård.

Magnus Konradsson.

DE NYA STYRELSENA

NY STYRELSE SFRO

- ◆ Örlkn Johan Hamnegård [ordf].
- ◆ Serg Rebecka Ramsten [sekreterare].
- ◆ Fk Erik Toms [skattmästare].
- ◆ Fk Victor Jangdal [utbildningssekreterare].
- ◆ Kn Calle Ortner.
- ◆ Örlkn Benny Rosén.
- ◆ Mj Mats Wigert.
- ◆ Örlkn Johan von Otter [Göteborgskretsen].
- ◆ Kn Johan Lindström [Malmöskretsen].

NY STYRELSE RESERVOFFICERARNA

- ◆ Kn Magnus Konradsson [ordf].
- ◆ Örlkn Johan Hamnegård [vice ordf].
- ◆ Kk Patrik Selling.
- ◆ Mj Jonas Wiberg.
- ◆ Kn Sara Eklund [nyval].
- ◆ Lt Markus Widborg.
- ◆ 1 serg Magnus Andersson.

NY STYRELSE SVEROF

- ◆ Kn Magnus Konradsson [ordf].
- ◆ Kn Leif Herlitz [vice ordf] [nyval].
- ◆ Övt Peter Winroth.
- ◆ Mj Carl-Henrik Assargård, [nyval].
- ◆ Kn Sara Eklund [nyval].
- ◆ Öv Anders Emanuelson [nyval].
- ◆ 1 serg Magnus Andersson.
- ◆ Lt Markus Widborg.

» **Inte minst ska vi arbeta för att skapa medlemsnytta i lokalavdelningarna. Vi vill locka fler medlemmar dit!**

Magnus Konradsson.

att få in fler, inte minst yngre, medlemmar i det lokala arbetet.

– Avtalet med Försvarens som handlar om att attrahera och rekrytera nya reservofficerare är också viktigt men allt hänger på olika sätt ihop med medlemsnyttan, säger Magnus Konradsson.

SVEROFS FÖRBUNDSMÖTE som hölls i slutet av mars blev ett maratonmöte, där

punkt efter punkt på agendan krävde votering. Några var kritiska till det nära samarbetet mellan Sverof och Förbundet Reservofficerarna, ett flertal motioner bordlades eller röstades ner.

– Vi hade olika synsätt på några viktiga frågor och så kan det naturligtvis vara ibland. Nu gäller det för oss att diskutera, prata och förankra arbetet framöver, säger Magnus Konradsson. Själv ser han det täta samarbetet mellan Förbundet Reservofficerarna och Sverof som en framgångsfaktor.

– Jag känner mig trygg i att vi fått resultatet av en stor undersökning bland reservofficerare. Enligt den tycker 45 procent av de medlemmar i Sverof som har svarat att det är positivt att det är samma personer som sitter i bägge styrelserna. Enbart tolv procent tycker att det är mindre bra. ●

Obetalda premier fortsatt tvistefråga

► **ÄRENDEN JUST NU** Förbundet Reservofficerarna företräder reservofficerare gentemot Försvarens makt. Det här jobbar förhandlingschef Jonas Wiberg med just nu.

◆ **Rätt till träningsutrustning.** Är du anställd på heltid av Försvarens makt har du rätt att träna tre timmar i veckan på arbetstid. Du har också rätt till viss ersättning för tränings skor och annan utrustning.

Anledningen är så klart att det ställs fysiska krav på de anställda. Vi menar att eftersom det ställs samma krav på reservofficerare borde också de ha rätt till ersättning för träningsutrustning. Samma krav borde rimligtvis betyda samma villkor. Vi driver nu ett fall där en reservofficer nekats ersättning för träningsutrustning och vi menar att detta är ett solklart fall av diskriminering.

Fallet är principiellt viktigt då det ju skulle kunna ge alla reservofficerare rätt till viss ersättning för träningsutrustning.

◆ **Fortsatta tvister om premier.** Lokala förhandlingar pågår i flera fall där Försvarens makt inte vill betala ut reservofficerspremie. Försvarens makt hänvisar till interna regler (Försvarens maktens föreskrifter) som inte stämmer överens med de regler som finns i officersförordningen, som är en högre författning. Vi hävdar att Försvarens makt här tar på sig en lagstiftningsmakt de inte har och hittar på regler som inte stämmer överens med den högre författningen. Nu har ärendet lyfts från Försvarens makt till central förhandling med den högre nivån Arbetsgivarverket. Slutligen finns möjligheten att stämma arbetsgivarverket inför Arbetsdomstolen. ●

“Vi har så otroligt mycket att ta igen”

Sydfront 21 är Försvarsmaktens första stora övning sedan 2010. I divisionsstaben träffar vi två veteraner som mobiliserat i svensk terräng förr. Och som ser ett stort behov av fortsatt övning.

För tjugo år sedan var det normalt att vi övade med 25 000 soldater. Idag är det fantastiskt om vi får ihop en fjärdedel av det.

Mj Stefan Nordström.

TEXT: **MARIKA SIVERTSSON**
FOTO: **JOEL THUNGREN & AXEL ÖBERG**
/FÖRSVARSMAKTEN

Fordon efter fordon rullar över den transportbro som Ing2:s ingenjörer har byggt över Lagan. På andra sidan har främmande makt luftlandsatt styrkor som nu ska kämpas tillbaka. Flera dagar av mobilisering och transport ligger bakom soldaterna, tröttheten kommer krypande. Men att se hur hela maskineriet fungerar ger en kick. Inte sedan 2010 har armén övat i brigadstorlek, nu sker det igen.

– Övningen har konkret visat hur beroende vi är av varandra. Vi har en problematik med vattendrag i hela Sverige men här kommer så ingenjörerna och bygger en bro så förbanden kan gå över och fullfölja sina uppgifter, säger mj Per-Olof Malmsten, reservofficer och under Sydfront 21 kvartermästare i divisionsstaben.

EN ANNAN reservofficer är mj Stefan Nordström som tjänstgjort som stridsledare i staben.

Båda har lång erfarenhet. De gjorde

värnplikten tillsammans i Enköping i mitten av 70-talet. Under åren har de genomfört ett stort antal mobiliseringsövningar i Sverige, dåfortiden gällde 50 övningsdygn om året i fält. De vet vad som behövs för att klara utmaningarna och för att hålla arbetsmoralen uppe när orken tryter, och de är oerhört glada att armén äntligen genomför en större övning igen.

– Det är övningsverksamhet som bygger förbanden, och vi har så otroligt mycket att ta igen. För tjugo år sedan var det normalt att vi övade med 25 000 soldater. Idag är det fantastiskt om vi får ihop en fjärdedel av det, säger Stefan Nordström.

HAN PÅPEKAR ATT erfarenheten av stora mobiliseringsövningar gör den generation som nu är på väg att gå i pension särskilt värdefull under den pågående återuppbyggnaden av försvaret. Han hoppas därför att de äldre reservofficerns kompetens ska tillvaratas innan den försvinner.

– För få har erfarenhet av hur det såg ut förr. Idag är alla oerhört kompetenta inom sin egen kloss, men det är den stora klossen som gäller. Det gäller att ha förståelse för vad som händer när brigaderna rör sig, hitta gränssnitten mellan →

STABSJOBBS. Mj Per-Olof Malmsten har som kvartermästare i divisionsstaben haft ansvar för logistiken. Ledordet har varit samordning!

Det var länge sedan Försvarsmakten samlade sig till en stor mobiliseringsövning, Sydfront 21 är första stora övningen sedan 2010.

3 500 värnpliktiga, anställda och kadetter var med i övningen. För 20 år sedan var det inte ovanligt med fem gånger så många deltagare.

→ de olika funktionerna. Vi har inte kunnat öva det under så många år.

Per-Olof Malmsten fyller i att reservofficerare oavsett ålder alltid tillfört försvaret viktig kompetens.

– Även de yngre har massor med erfarenhet med sig. Ofta har de liknande uppgifter i andra sammanhang och kan ta en lite annan vinkel på det vi gör i det militära. Och trots att reservofficerare varit styvmoderligt behandlade länge, tar folk ledigt från sina jobb och kommer in och övar. Nu är det dags att satsa ordentligt på dem.

SCENARIOT UNDER Sydfront 21 är alltså att Sverige hamnar i krig. Under tiden som Försvarsmakten mobiliserar för att möta en orolig omvärld, och 4 brigader börjar samträna i Skövde, gör främmande makt en landstigning i Skåne. Insatsledningen fattar beslutet att kraftsamla för att avvärja luftlandsättningen. Brigaden får ta sig ned till Skåne, tillsammans med understödjande förband. 3 500 soldater från 13 olika förband samordnas under övningen för att tillsammans skydda Sverige.

Som stridsledare har Stefan Nordström i uppgift att effektuera divisionschefens order, se till att de tränger ut och

SYDFRONT 21

- ◆ 3 500 deltagare från 13 olika förband och skolor. Såväl värnpliktiga som anställda soldater, officerare samt kadetter från Försvarsmaktens skolor var med i övningen.
- ◆ Genomfördes i början av maj i mellersta och södra Sverige med koncentration kring övnings- och skjutfält i närheten av Skövde, Karlsborg, Skillingaryd, Vaggeryd, Revingehed och Björka. I Skillingaryd och Vaggeryd genomfördes även övning SEE-21 (Swedec EOD Exercise 2021).

» *Man ska inte underskatta vad ett gott mål mat gör för styrkan. Tidigare hade vi slakteriplutoner och bageriplutoner.*

Mj Per-Olof Malmsten.

att de följs upp. Per-Olof Malmsten har som kvartermästare haft ansvar för logistiken. Här är samordning är ledordet.

FRÅN RESPEKTIVE position har de noterat både förmågor och brister under övningen. Den har gått bra, konstaterar de. Soldaterna får massor med beröm – de har uppfört sig exemplariskt. En förväntad följd av att öva i en ny organisation är dock att allt tar lite längre tid, hur erfarna stabsofficerare som än deltar.

– I en samövad stab rasslar det bara till. Alla har jobbat fantastiskt bra, men det behövs mycket övning för att komma dit, säger Stefan Nordström.

Per-Olof Malmsten är inne på samma linje:

– Vi måste öva mer! Allt behöver övas. Till exempel när du beställer artilleri-

ammunition så får du under övning se konsekvensen av det. Då kommer ett antal lastbilar med cementklumpar som föreställer ammunitionen. Soldaterna får på riktigt uppleva omfånget de ska hantera vid en beställning, säger han.

EN ANNAN REALITET alla medverkande får uppleva, är hur man påverkas av många dagar i fält med allt vad det innebär: frys-torkad mat, smuts, blöta strumpor... den påfrestningen är värd uppmärksamhet, anser Per-Olof Malmsten.

– Man ska inte underskatta vad ett gott mål mat gör för styrkan. Tidigare hade vi slakteriplutoner och bageriplutoner, det finns många fördelar med det.

Krig handlar inte bara om stridsvagnar utan också om hur livet ska fungera under krig. Per-Olof Malmsten lyfter →

→ reservofficerens betydelse även här – att ta med levande slaktdjur i fält innebär till exempel att det behöver finnas tillgång till reservofficerare i veterinäryrket.

– Det är viktigt att redan under utbildningen fånga upp blivande veterinärer och andra yrkesgrupper som kan bidra med väsentlig kompetens till Försvarsmakten.

COVID 19 STÄLLDE inte helt oväntat till vissa svårigheter under övningen. Ett kompani skickades hem på grund av ett covidutbrott. Men Per-Olof Malmsten tycker att det går att se pandemin som en del av övningen. Människor blir sjuka och smittsamma även i krig.

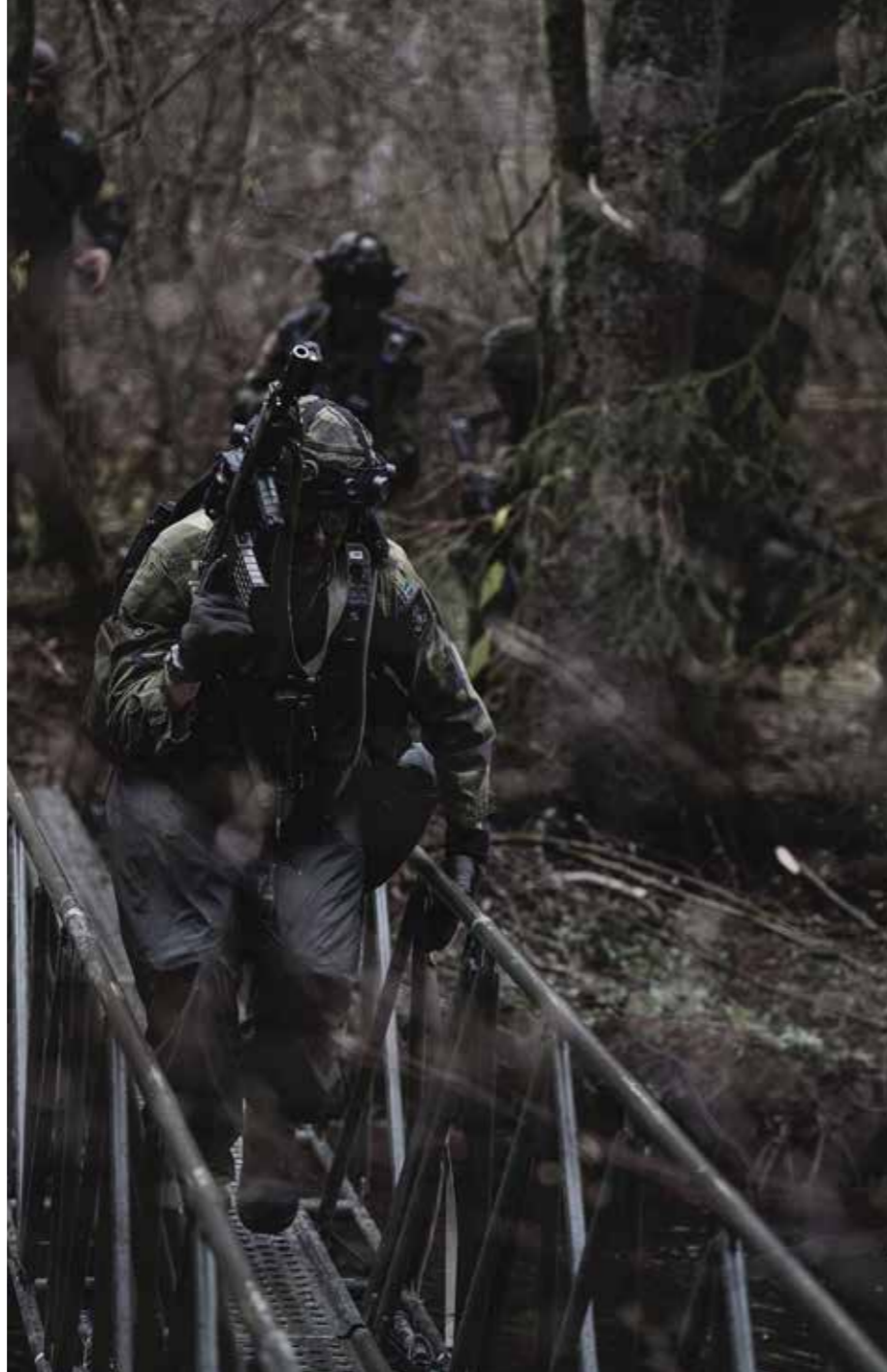
– Min uppfattning är att vi har skött pandemin väldigt bra. Vi har varit i våra bubblor, hållit avstånd och haft munskydd. Alternativet hade varit att ställa in, säger han.

– Pandemin är en svårighet för hela samhället, och försvaret ska kunna arbeta under svåra förhållanden. Om vi inte klarar det under fredstid så klarar vi det heller inte i krig, konstaterar Stefan Nordström. ●

COVID 19 PÅ SYDFRONT 21

◆ **Omkring 200** värnpliktiga skickades hem efter att åtta personer i ett förband från Livgardet bekräftats sjuka av Covid 19.

– Vi tog beslutet att avveckla förbandet i sin helhet för säkerhets skull. Det följer helt vår riskhanteringsplan hur vi ska hantera covidsmitta, säger Alf Johansson, kommunikationschef på Sydfront 21.

BEZAY MAHMUD / FÖRSVARSMAKTEN

FAKTA

Första delen av TSK fokuserar på markmarin- och flygstrid ur ett krigsvetenskapligt perspektiv. Du läser bland annat:

- ◆ Strategi.
- ◆ Taktik.
- ◆ Ledarskap.
- ◆ Folkrätt.
- ◆ Säkerhetspolitik.
- ◆ Försvarssystem (militärteknik).
- ◆ Militärteori.
- ◆ Operationer.

Inom ramen för operationskonst och taktik studerar du det egna stridskraftsslaget och dess verksamhet. Målet med

delkursen är att du självständigt ska kunna bedöma situationer, fatta beslut om lämpliga medel och metoder samt att agera i tid.

Den andra delen är en essä inom ett ämne som är relevant för din tjänstgöring. **Den tredje delen** är en introduktion till arbetet i en stab på olika ledningsnivåer där du lär dig om grundläggande nationell och internationell stabstjänst. Därefter deltar du i en övning i stabstjänst inom ramen för en större försvarsgrensintegrerad stabstjänstövning.

Läs mer på: www.fhs.se/utbildningar/taktisk-stabskurs

Dags att söka topputbildningen: "Det är de främsta som antas"

► **UTBILDNING** Försvarshögskolans bästa lärare, toppkvalitet på föreläsarna, högt tempo och stimulerande kurskamrater. Låter det intressant? Efter sommaren är det dags att ansöka till Taktisk Stabskurs, högsta nivåhöjande utbildning för reservofficerare.

En av de reservofficerare som nyss avslutat årets TSK är kn Lina Hedin. Civilt arbetar hon med team- och ledarutveckling. Militärt tillhör hon 4 Sjöstridsflotttiljen.

– Det har varit väldigt roligt och givande, inte minst att få lära känna och lära sig av de fantastiska kolleger som också gick utbildningen, säger Lina Hedin om kursen, där 45 antagna tillsammans representerade en stor bredd av olika kompetenser, allt från cyber, totalförsvar till företagsledare, HR-chefer och läkare.

TSK STARTAR i vecka 40 och riktar sig till reservofficerare på kaptennivå, civila och yrkesofficerare. Den ger generell stabskompetens för befattningar på högre förbandsnivå inom respektive stridskraftsslage. Man läser fyra veckor på hösten och tre veckor på våren. Däremellan skriver de studerande en essä som ska syfta till att

utveckla Försvarsmakten i framtiden. Samtliga essäer redovisas sedan och blir en bok på drygt 500 sidor som bland annat delas ut till Försvarsmaktens chefer.

HANS-GÖRAN OLSSON, kurschef för TSK, ser reservofficeren som en stor tillgång.

– Oavsett område eller ämne finns det alltid reservofficerare som kan bidra till undervisningen med sin civila och/eller militära kompetens. I princip alla har en högskoleexamen i botten vilket bidrar till en studievana och förmåga att tillgodogöra sig akademisk utbildning, förklarar han.

Och det behövs. Tempot är högt och lektionsbundet långa dagar. Det krävs också en del inläsning utanför studietid. Å andra sidan är det högsta kvalitet på både lärare och föreläsare, berättar Lina Hedin:

– Vi fick träffa ÖB, tre försvarsmistrar, hela försvarsutskottet med flera. Det är mycket givande att få insyn i nivåerna över sin befattning.

Även kurskamraterna är viktiga för utbildningens kvalitet. För att komma i fråga ska den ansökande ha visat goda resultat som reservofficer och visat intresse för att utvecklas inom Försvarsmakten. Deras krigsförbandschefer ska ha bedömt dem

Lina Hedin.

Hans-Göran Olsson.

lämpliga för att kunna tillgodogöra sig utbildningen vid Försvarshögskolan för att därefter få mer och högre kvalificerade uppgifter inom krigsorganisationen. De sökande värderas i en central uttagningsnämnd på Högkvarteret innan de antas.

– Det är de främsta reservofficerarna som antas till TSK, säger Hans-Göran Olsson, som tycker att den reservofficer som vill utvecklas både som människa och officer och därefter är beredd att ta mer kvalificerade arbeten inom Försvarsmakten ska söka.

– Vidare bör de vilja lära sig mycket under kort tid och ha fantastiskt trevligt. De ska vara beredda att utveckla sina kamrater och läsa mycket.

ÄVEN LINA HEDIN rekommenderar den som funderar på TSK att söka:

– Men ha i åtanke att du ska göra det helhjärtat för att få ut mest av det. Det kräver både tid och stort engagemang. Mitt råd är att skjuta ut sig från sin familj under kursen. Skämt åsido – det är svårt att kombinera med familjeliv. Glöm inte att du ska ha tid att socialisera och lära känna dina kursare.

CAMILLA MAGNUSSON
JENNY HARLIN

Få full koll innan du skriver på ditt avtal

► **FÖRHANDLING** Lön i all ära, men det finns mycket mer du behöver fråga om för att ha full koll innan du accepterar en tjänstgöring som reservofficer. En bra start är att följa vår checklista.

Många reservofficerare är så glada över att få jobba att de inte sätter sig in i villkoren innan de accepterar en tjänstgöring som RO 1-3. För att sedan bli besvikna när ersättningen och villkoren är andra än vad man trott.

– Det är viktigt att ställa frågor och få svar innan man ger sitt medgivande till Försvarsmakten. Och om man inte kommer överens om acceptabla villkor, tycker jag att man ska tacka nej till erbjudandet, säger Susanne Nyberg, förhandlingschef på förbundet och OFR O FM, Reservofficerarnas förhandlingsorganisation.

I RESERVOFFICERENS tillsvidareanställning, RO1, kommer man överens om en lön med utgångspunkt från befattningens ansvar och svårighetsgrad. Den höjs sedan årligen med en procentsats som parterna kommer

överens om. Om det sker ett byte av befattning eller arbetsuppgifter ska en ny saklig lön bestämmas.

När du anställs som RO2 eller RO3, ska du istället förhandla ersättning och villkor för just den perioden tjänstgöringen avser, fortfarande med arbetsuppgifternas/befattningens ansvar och svårighetsgrad som grund.

DET ÄR INTE ovanligt att reservofficerare levit i tron att de skulle få exempelvis förlängd anställningsperiod för att kunna ta ut semestern under anställningen, och sedan blivit besvikna när de istället fått semesterersättning utbetald i pengar, med skatteeffekter som följd för den enskilde. Eller att man tagit för givet att få använda sin privata bil i tjänsten, men istället får ett klippkort på tåg-biljetter även om det är ett krångliga-

Susanne Nyberg

re alternativ. Andra har fått bråka sig till att dagpendla hem, trots att det varit bäst både för småbarnsfamiljelivet, och för boendekostnaden för Försvarsmakten.

Det gäller helt enkelt att veta vilka anställningsvillkor som ska gälla under din tjänstgöring, och att de är nedskrivna i någon slags överenskommelse med Försvarsmakten.

– Det kan ju vara i en mejlväxling. Sedan, när du fått all information är det bara att göra en räkneövning. Säg inte ja förrän du har allt på plats. Det starkaste vapnet är individer som börjar säga nej till anställningsvillkor man egentligen tycker är för dåliga, säger Susanne Nyberg.

SÅ LÅNGE personer inte tackar nej till villkor de säger sig vara missnöjda med, finns det få incitament för Försvarsmakten att förbättra dem. Och lika få möjligheter att få till förändring i efterhand.

– Och det påverkar i förlängningen Försvarsmaktens förmåga att motivera och behålla kompetent personal, säger Susanne Nyberg.

JENNY HARLIN

Varning för enstaka tjänstgöringsdagar

Den reservofficer som tjänstgör färre än fem dagar i streck drabbas av kalenderdaglön, alltså att 3,3 procent av månadslönen betalas för varje arbetad dag.

Från fem dagar och mer betalas 4,6 procent av månadslönen per arbetad dag. Den konkreta skillnaden för en reservofficer med en lön på exempelvis 30 000 kr/mån blir

390 kronor mindre per dag (före skatt).

DETTA REGLERAS i det statliga Villkorsavtalet, och är något som både Förbundet Reservofficerarna och OFR O FM försökt att förändra, dock hittills utan resultat.

– Ett sätt att påverka är att den enskilde reservofficeren inte accepterar tjänstgöring under fem arbetsdagar, säger Susanne Nyberg, förhand-

lingschef på Officersförbundet och i OFRO FM.

Ett annat är att vara noggrann med hur arbetstid och ledighetsuttag läggs ut under tjänstgöringsperioden. En arbetsvecka är normalt 40 timmar lång, vilket betyder att en arbetsdag är värd åtta timmar. Blir det fler timmar kommer det att påverka periodens längd, och i förlängningen att man kan undvika kalenderdaglön. Sparade eller

intjänade semesterdagar eller komplement kan också läggas ut så att anställningsperioden totalt blir minst fem dagar.

– Det gäller att komma överens med chefen innan tjänstgöringen börjar. Tackar man ändå ja till kortare tjänstgöring än fem dagar, måste man vara beredd på att det är kalenderdaglön som betalas ut, konstaterar Susanne Nyberg.

JENNY HARLIN

DE VIKTIGA FRÅGORNA DU BÖR FÅ SVAR PÅ INNAN DU SKRIVER PÅ

✓ Vilken befattning ska du ha? Är det en RO2- eller RO3-befattning? Om det är en RO3-befattning ska du skriva in i överenskommelsen att du utgår ifrån att den är premiegrundande.

✓ Vilken lön erbjuds du? RO2- och RO3-lön behöver inte alls vara samma som för RO1, lönen utgår från vilka arbetsuppgifter du ska utföra. Kolla lönenivå med lokal Officersförening, det kan skilja sig mellan förbanden.

✓ Hur lång blir din tjänstgörings- eller anställningsperiod?

✓ Hur många dagar semester tjänas in?

✓ Hur ser arbetstiden ut [normalt är 40-timmarsvecka]?

✓ Räcker anställningsperioden för att du ska kunna ta ut intjänade semesterdagar och annan ledighet? Kontrollräkna och meddela ditt önskemål om uttag av ledighet och semester!

✓ Vilken ersättning gäller vid resor? Har du rätt att använda egen bil om du vill?

✓ Vilken typ av boende kommer du att erbjudas?

✓ Ersättning för veckopendling?

✓ Hur ser pensionsavsättningen ut?

”Om man vill ha drivande och engagerade reservofficerare måste man kunna göra karriär även inom Försvarsmakten”, säger Magnus Konradsson. FOTO: ANTONIA SEHLSTEDT/FÖRSVARSMAKTEN

På förbundets agenda: Göra HOP tillgängligt för reservofficerare

► **UTBILDNING** Det Högre Officersprogrammet, HOP, bör få fler platser och göras tillgängligt även för reservofficerare. Det är en fråga som ligger på Förbundet Reservofficerarnas agenda.

– Det handlar om att på ett snabbt och kostnadseffektivt sätt kunna utbilda fram reservofficerare i högre befattningar, säger Magnus Konradsson, ordförande i Förbundet.

De flesta reservofficerare i armén kommer att verka i upp till majors grad, men för reservofficerare i högre grader krävs möjlighet till utbildning, vilken saknas idag. För att kunna bidra till personalförsörjningen i alla nivåer vore det bra att öppna HOP även för reservofficerare.

UTOMLANDS ÄR det inte ovanligt att reservofficerare finns i alla nivåer. Magnus Konradsson anser att det också handlar om att

reservofficerare ska ha samma möjligheter som yrkesofficerare, för att den kompetens som förvärvats inom och utom Försvarsmakten ska tas tillvara. Mest kompetent person ska bestrida rätt befattning, anser han.

– Om man vill ha drivande och engagerade reservofficerare måste man kunna göra karriär även inom Försvarsmakten. Jag tycker inte att det bör finnas ett glastak vid major. Då riskerar man att tappa kompetent personal, säger Magnus Konradsson.

MED ANLEDNING av att Försvarsmakten har beslutat att införa trebefälssystemet ser Magnus Konradsson gärna att man utökar antalet platser på HOP.

– Fler platser gör det möjligt för både fler NBO-officerare och reservofficerare att utbildas. På så sätt kan Försvarsmakten ta tillvara på kompetent personal, säger Magnus Konradsson.

JENNY HARLIN

»Det närmaste en krigssituation man kan komma«

Tre reservofficerare hade centrala roller när ett nytt system för intensivvårdstransporter rullades ut mitt under brinnande pandemi: Läkarna **Karl Chevalley**, **Henrik Lund**, och **Peter Galos**.

N

är de första covidpatienterna anlände till landets intensivvårdsavdelningar för drygt ett år sedan stod de tre reservofficerarna mitt i strömmen. Som anesthesi- och intensivvårdsläkare förstod de omedelbart att situationen skulle komma att bli svår. Två av dem, kapten Henrik Lund från Region Norrbotten och kapten Peter Galos från Akademiska sjukhuset i Uppsala, kallades in till Högkvarterets insatsstab ungefär samtidigt som Västra Götalandsregionen gick upp i stabsläge.

Överstelöjtnant Karl Chevalley är beredskapsöverläkare och har under pandemin varit del av staben på Västra Götalandsregionen. Där har han varit med och fattat beslut som inneburit att Försvarsmaktens fältsjukhus, respiratorer och skyddsutrustning kommit till användning i vården i Västra Götaland.

DET VAR OCKSÅ på Västra Götalandsregionens initiativ som Sveriges kommuner och regioner, SKR, i april förra året gjorde en hemställan till Socialstyrelsen att Försvarsmakten och Sjöfartsverket skulle bistå landets regioner med helikoptertransporter. Beslutet har inneburit att svårt sjuka patienter kunnat flygas från fullbelagda IVA-avdelningar till sjukhus där det funnits vårdkapacitet,

när de civila transportresurserna inte räckte till. Även ett Tp 84 Hercules transportflygplan har stått redo att flyga hela ambulanser, i april i år användes det för första gången.

– Vi har under ett års tid haft det närmaste en krigssituation man kan komma i sjukvården, och det fanns inget nationellt system för omfördelning av svårt sjuka patienter. Nu har regionerna tillsammans med Försvarsmakten byggt upp ett sådant system av befintliga totalförsvarsresurser. Det var inte optimalt att vi behövde uppfinna det under pågående kris, men det fungerar utmärkt, säger Karl Chevalley.

SOM BEREDSKAPSÖVERLÄKARE är han ansvarig för bland annat beredskapsfrågor och intensivvårdstransporter. Och som reservofficer kan han beredskapssystemet. Kombinationen var en bidragande orsak till att Västra Götalandsregionen så snabbt vände sig till Försvarsmakten med en fråga om stöd. Regionen insåg tidigt att omfördelningstransporter skulle behövas, liksom utrustning.

– Vi hade behövt extra respiratorer, extra läkemedel, skyddsutrustning. Men beredskapsförråden hade avvecklats. Vi kunde ändå tilldelas viss förstärknings- →

TEXT:
MARIKA SIVERTSSON

FUNGERAR. "Det var inte optimalt att vi behövde uppfinna det under pågående kris, men det fungerar utmärkt", säger Karl Chevalley om totalförsvarssystemet som byggts upp under pandemin.

FOTO: JENNY INGEMARSSON

En viktig lärdom är att vi behöver ha egen förmåga. Dels ha beredskapslager, dels kunna ställa om industri och verksamheter. Detta oavsett om det gäller civil eller militär sjukvård.

Övlt Karl Chevalley, beredskapsöverläkare.

→ utrustning då några beredskapslager fanns kvar trots beslut om avveckling på nationell nivå. Detta hoppas jag att man aldrig glömmer bort.

TONEN ÄR BISTER. Det är den också när han talar om värdlandsstöd. Under pandemin stängdes gränserna, Sverige fick svår brist på läkemedel och beställda respiratorer kom inte fram.

– En viktig lärdom är att vi behöver ha egen förmåga. Dels ha beredskapslager, dels kunna ställa om industri och verksamheter. Detta oavsett om det gäller civil eller militär sjukvård.

Vad Karl Chevalley bedömer som avgörande för det snabba och välfungerande samarbetet med Försvarsmakten var att två läkare och reservofficerare, Henrik Lund och Peter Galos, kallades in till tjänstgöring i Försvarsmaktens insatsstab.

– I viktiga sjukvårdsfrågor behövs en klinisk kompetent stabsläkare som beslutsstöd för staben. När sjukvården hemställde om stöd med utrustning, vare sig det var skyddsmasker eller helikoptrar, då förstod min motsvarighet i Insatsstabens allvaret.

Henrik Lund, IVA-överläkare i Norrbotten, instämmer:

– Jag och Peter (Galos) kom direkt från arbetet med de första svårt sjuka i covid. I insatsstaben bidrog vi med kunskap om vad covid är, vad det betyder för sjukvården och samhället. På samma sätt har det varit viktigt att vi har kunnat samarbeta med en region som har en beredskapsöverläkare. Västra Götaland har varit motorn i samarbetet med regionerna.

HENRIK LUNDS OCH Peter Galos uppgift i insatsstaben var att konkretisera och underlätta samverkan mellan Försvarsmakten och den civila sjukvården. Vad behöver man tänka på när intensivvård ska bedrivas i Försvarsmaktens helikoptrar? Det är mycket svårt sjuka patienter som ska transporteras, och dessutom smittförande. Förberedelser tar tid. Även om man i Västra Götaland tidigt insåg att helikoptrarna skulle behövas, gällde det att fatta beslut snabbt.

– Det var också stor brist på skyddsutrustning, vilket riskerade få förödande konsekvenser för sjukvården. Försvarsmakten försåg över en natt sjukvården med ett stort antal skyddsmasker i ett

kritiskt läge då vårdpersonalen riskerade stå utan skydd, berättar Peter Galos.

Peter Galos.

Henrik Lund.

NU HOPPAS DE tre att vad som åstadkommit, tas tillvara. Systemet med civil och militär samverkan om sjukvårdstransporter är användbart i andra katastrofmedicinska situationer när de civila resurserna inte räcker till, men det finns ännu ingen plan för det. Som Karl Chevalley ser det borde det finnas ett nationellt system som Socialstyrelsen tillsammans med MSB tar ansvar för. I väntan på det kommer Västra Götaland-regionen att, när pandemin tillåter, genomföra en övning med helikoptrarna tillsammans med Försvarsmakten och Sjöfartsverket.

Han konstaterar att helikoptrarna finns där, redan betalda med skattmedel.

– Vi behöver klara andra slags belastningar än pandemin – katastrofmedicinska händelser som Estonia eller Utöya, höjd beredskap och krig. När vi samordnar och samövar olika totalförsvarsresurser kan vi på ett kostnadseffektivt sätt upprätthålla en trovärdig beredskap, säger han. ●

Karl Chevalley vid en ambulanshelikoptra.
FOTO: JENNY INGEMARSSON

Lastning av ambulans på F7.
FOTO: ASTRID AMTÉN F7/
FÖRSVARSMAKTEN

ANDRA KRISER. "Vi behöver klara andra slags belastningar än pandemin – katastrofmedicinska händelser som Estonia eller Utöya, höjd beredskap och krig", säger Karl Chevalley.
FOTO: JENNY INGEMARSSON

BLI EN AV OSS, FÅ EN AV OSS.

När du ska anställa, söker du personal som skiljer sig från alla andra. Som bryr sig mer, alltid kommer i tid och engagerar sig lika mycket i lagerhyllan som i teamets samlade framgångar. Människor med bakgrund eller deltidsengagemang i Försvarmakten har allt det – handlingskraften, samarbetsförmågan, ansvarstagandet och det större perspektivet. Ett samarbete med Försvarmakten innebär att du får tillgång till bättre medarbetare samtidigt som du bidrar till försvaret av Sverige.

SAMARBETA MED FÖRSVARMAKTEN.
Läs mer på forsvarsmakten.se/arbetsgivare

FÖRSVARMAKTEN

SVEROF

sverof.se

**KONTAKT
SÖKES!**

Vi behöver din mejladress
för att nå dig med
information. Mejla till
kansli@sverof.se

KRÖNIKA

Civilkurage hos oss är en gåva för samhället

Vågar vi agera när vi upplever att något blivit fel, är orättvist eller utgör ett övergrepp? Javisst, gör jag det, säger nog de flesta. Men hur är det när agerande med civilkurage plötsligt kan få allvarliga konsekvenser för mig själv som individ? När man blir en liten ynkelig David mot jätten Goliat, som skulle kunna vara staten, ett företag eller ens chef.

Hur många har läst boken *Översten och jag?* Dåvarande kaptenen vid P 18, Sture Karlsson, hade som chef för PCS 1968 en grannliga uppgift att bland många utbilda blivande svärsonen till dåvarande chefen för MKG. Befälseven ansågs av lärarna inte hålla måttet och underkändes följaktligen. C P 18 ändrade vitsordet från icke godkänd till godkänd och hotade kaptenen med förlorad karriär om han inte godkände befälseven, varpå kapten Karlsson JO-anmälde C P 18. Den lysande karriären var därmed spräckt. I stället skrev han för exakt 50 år sedan en bok om händelsen. Självt hade jag något år senare Sture Karlsson som en mycket omtyckt och duktig taktiklärare på StabSbS.

Sture Karlsson stod upp för de principer han höll högt men betalade ett minst lika högt pris.

NÅGRA ÅR SENARE inträffade den s.k. Tsesisolyckan utanför Trosa och där ett felaktigt sjökort orsakade att en sovjetisk oljetanker gick på grund. En kartograf på Sjöfartsverket menade att ett grund inte förts in på sjökortet. Efter att ha informerat media om detta blev han bestraffad genom omplaceringar och benämndes Fången på fyren. Sedermera fick han upprättelse genom Högsta domstolen.

Detta är ännu ett exempel på när en individ bestraffats för att ha agerat rättframt.

HUR GÖR VI SJÄLVA? Tittar vi ner på skrivbordet (eller tangentbordet vid digitala möten) när någon går över gränsen? Det finns många sätt att faktiskt bidra. Den unkna tystnaden när någon säger något kränkande gör oss andra moraliskt medskyldiga. Vårt agerande kanske egentligen borde bedömas hårdare om vi faktiskt inser att det som gjorts är fel. Likaså är det när vi, vid kränkande skämt, skrattar med. Mobbning förekommer inte bara på skolgården utan minst lika mycket i vuxenlivet, på arbetsplatsen, vid militärtjänstgöring eller i föreningslivet. Det är lätt att passera gränsen mellan skämt och kränkning.

”Värdegrunden förtydligas även i våra tre värdeord: öppenhet, resultat, ansvar. Alla som är verksamma i Försvarmakten ska uppfylla kravet på att leva enligt värdegrunden såväl i som utanför tjänsten.”

”Jag agerar när någon i min omgivning bryter mot uppförandekoden.”

Försvarmaktens värdegrund och uppförandekod bör vara den handledare som alltid finns på armlängds avstånd intill oss och som vi snabbt kan greppa när vi känner att felsteget är snubblande nära. Här finns en alldeles säkert en förbättringspotential hos oss alla – bara vi vågar. ●

**JAN
KVERNBY**

Kanslichef Sverof
kansli@sverof.se

Samtalsprojekt ska öka folkförankringen i samhället

►PROJEKT Samtal om försvaret ska öka folkförankringen i det civila. Det är tanken bakom det projekt som Försvarsmakten nu startar tillsammans med ett stort antal samlingsorganisationer – bland annat Sverof och Förbundet Reservofficerarna.

Målet är att öka kunskapen och förståelsen för att Sverige är värt att försvara och att vår demokrati, fred och frihet inte kan tas för given.

– Att få acceptans och stöd från svenska folket i en bred folkförankring är en förutsättning för att över tid kunna attrahera, rekrytera och behålla medarbetare samt för att stärka försvarsviljan. Ett starkt totalförsvaret är en förutsättning för att Sveriges militära försvar ska kunna utföra våra uppgifter i

fred, kris och krig, säger ÖB Micael Bydén.

Utgångspunkten för projektet är att kunskap och medvetenhet höjer tröskeln och är en viktig del i försvaret av Sverige. Försvaret ska vara ett naturligt samtalsämne är målet i samarbetet där även Folk och Försvar, Allmänna försvarsföreningen, Försvarsutbildarna, Frivilliga Försvarsorganisationernas samarbetskommitté, Säkerhets- och försvarsföretagen och Sveriges militära kamratföreningars riksförbund deltar.

BUDSKAPET ÄR I korthet att många har kämpat för det Sverige vi har idag. Omvärlden är i ständig förändring och vi kan inte ta demokrati, fred och frihet för givet. För att bygga ett robust samhälle med en hög tröskel

Micael Bydén.

Magnus Konradsson

mot olika hot behöver Sverige både ett starkt militärt försvar och ett starkt civilt försvar.

Folkförankringen är själva grunden för försvarsviljan. Vi reservofficerare är ju folkförankring personifierad, eftersom vi har ett ben i det civila och ett i det militära. Jag tycker att alla ska bidra till att öka kunskapen och starta samtalen, både som enskilda individer och i lokalföreningar och kretsar, säger Magnus Konradsson, ordförande för Sverof och Förbundet Reservofficerarna.

Som underlag för samtal finns skräddarsydda digitala paket som består av filmer, annonsunderlag, bildspel och diskussionsfrågor. Inspiration finns även på www.forsvarsmakten.se/samtalet.

KARIN LORENTZSON, JENNY HARLIN

SFRO

sfro.se

KRÖNIKA

Tillväxt i fokus – men för vem?

Försvarsmaktens vision är sedan några år formulerad med fyra ord som börjar på t: tröskeleffekt, tillsammans, tillgänglighet och trovärdighet. Detta ger visserligen inte en klassisk Försvarsmakten-akronym som går att uttala, men ändå ganska enkel att memorera. När de politiska besluten pekade i rätt riktning kunde tillväxt läggas till den ganska välkomponerade samlingen.

Tillväxt är nu fokusområdet – att Försvarsmakten ska växa är numer väl känt och väl förankrat. Sex nya förband ska på kort tid etableras. Marinen får ett förband i höst när Amf 4 återigen skapar närvaro på Västkusten. På strax under tio år ska antalet krigsplacerade reservofficerare i Försvarsmakten öka med 60 procent.

Det logiska vore att tillse att utbildningen svarar upp för denna ökade numerär. En reservofficer är naturligtvis krigsplaceringsbar direkt efter genomförd utbildning och första tjänstgöring, men för att kunna ge god effekt där behovet är som störst, i staber och på olika platser i totalförsvaret krävs erfarenhet och övning. En tillräcklig erfarenhet av vad tjänstgöring i krigsförband innebär är ett grundläggande krav för förståelsen för en krigsförbandschefers behov och förutsättningar. Ett framtida behov kräver fler individer som påbörjar sin utbildning i dag.

FÖR DE SJÖGÅENDE förbanden ser antalet befattningar ut att vara en smal sektor, då yrkesofficerare och reservofficerare ofta har behov av erfarenhet från liknande tjänstgöringar. Här behövs kreativitet för att fortsatt kunna skapa de förutsättningar till erfarenhet som behövs för en något större numerär.

I det korta perspektivet finns en tydlig möj-

lighet vid etableringen av ett nytt marint förband som på kort tid behöver stor personaltillväxt. Här kan ett listigt utnyttjande av tillgängliga reservofficerare definitivt fungera som en avlastning under kritiska perioder. Det borde också kunna ge ett bra underlag till krigsorganisationen.

I DET LÄNGRE perspektivet behövs utbildning av fler för att kunna ge trovärdighet i den ökade numerären som berörs ovan. Samtliga framtida behov går inte att förutse i dag och en av uppgifterna för en reservofficer är just att ligga i reserv. En krigsorganisation behöver dessutom redundans. Det kommer också i krigsorganisationen sannolikt finnas ett stort behov av samverkansofficerare på olika platser, exempelvis vid civil-militär samverkan. En utmärkt uppgift för en erfaren och kompetent reservofficer.

Avslutningsvis kan konstateras att det nyligen beslutats att trebefälssystemet ska vara fullt genomfört årsskiftet 2022/2023. Det ser inte ut som att det kommer att omfatta reservofficerare i någon större omfattning, men ett tidigare beslut som inte heller egentligen omfattade reservofficerare, det om obligatorisk internationell tjänstgöring, resulterade i ett stort antal uppsägningar, helt i onödan. Får du indikationer om att du som reservofficer kommer att omfattas av omgäldning så är vi intresserade av det. Hör av dig i så fall. ●

Johan Hamnegård

JOHAN HAMNEGÅRD
Ordförande SFRO
ordforande@sfro.se

ARCHER – eldkraft och mobilitet i alla lägen

Utvecklad för Sverige

ARCHER utgör nästa generations mobila artillerisystem, utvecklad för komplexa hotbilder. Med eldkraft och mobilitet för att understödja snabbbrärliga markförband – i alla lägen.

- Helautomatiskt system. Snabb eldgivning med hög precision och komplett skydd för besättningen.
- I bruk inom svenska Försvarsmakten. Service- och underhållsorganisation finns etablerad.
- Utvärderas av flera exportkunder för framtida användning.

BAE Systems Bofors i Karlskoga utvecklar och tillverkar högteknologiska produkter och system. Vi bidrar till en stärkt nationell säkerhet, försvarsförmåga och försörjningskapacitet.

boesystems.com

BAE SYSTEMS

Spring längre med rätt teknik

Längre, långsamt och med rätt teknik är coach **Fanny Vestlings** bästa löpartips. Och, för dig som vill öka syreupptagningen rejält: Satsa på norska superintervaller.

TEXT: JENNY HARLIN
FOTO: JONAS MALMSTRÖM

Löpning är bra, tycker Fanny Vestling. Effektiv konditionsträning som du kan göra var som helst. Det enda du behöver är ett par skor.

Och lite vilja. För många tycker att det är tråkigt. Man blir andfådd, får håll. Orkar inte så mycket som självbilden skulle önska.

– Många springer faktiskt för fort, då blir det fel. Det är bättre att springa långsamt och lite längre. Tänk inte på andningen, den löser kroppen själv. Ta med en kompis och prata medan ni springer, så blir det naturligt med andningen och roligt att springa, säger Fanny Vestling som tycker att fler borde testa distanspass.

– Det kan vara allt från 20 minuter till mer än 120 minuter beroende den egna förmågan. Det viktiga är att springa långsammare och längre, i ett behagligt tempo, 13–15 på Borgskalan (se grafik). Spring på ett mjukare underlag eller i skogen om det finns möjlighet, säger Fanny Vestling och tipsar om några bra löpskolningsövningar för att få bättre koordination, styrka och spänst.

GENOM ATT ÖVERDRIVA rörelsen i löpsteget övar man kroppsmindet och får bättre teknik. Bra uppvärmning är det också. Gör varje övning 30 meter, gärna två gånger.

1 HÖGA KNÄN: Övar knälyftet i löpsteget. Håll hög frekvens, ta snabba korta steg, lyft benet 90 grader och landa med foten under höften när du byter ben för att inte bromsa rörelsen.

2 HÄLKICK: Hög frekvens, korta steg, skjut fram höften och pendla med armarna, eftersom de ingår i löpsteget.

3 RAKA BEN: Tänk på att ha bra fotisättning så att foten kommer under höften. Håll hög frekvens, tryck ifrån med foten, försök att hålla kroppen så upprätt som möjligt, luta inte bakåt.

... **OCH SÅ** ett extratips för ökad syreupptagning: Norska superintervaller.

Enligt norsk forskning ökar dessa superintervaller syreupptagningsförmågan varje gång de genomförs. Här gäller det att starta fort och springa så snabbt du bara orkar i fyra minuter, för att sedan vila i tre, fyra minuter. Upprepas totalt fyra gånger.

– Det är viktigt att värma upp ordentligt innan superintervallerna. Börja med att jogga, gör löpskolningsövningar och en liten intervall för att förbereda kroppen. Hitta rätt maxtempo, du ska hålla samma tempo under alla intervallerna, 17–19 på Borgskalan. Och varva ner ordentligt efteråt i en lugn jogga och med lite stretch, säger Fanny Vestling. ●

Många springer faktiskt för fort, då blir det fel. Det är bättre att springa långsamt och lite längre.

BORGSKALAN

Borgskalan skattar självupplevd fysisk ansträngning och går från 6 till 20.

BORGS RPE-SKALA:

- 6 Ingen ansträngning alls (< 40% maxpuls).
- 7 Extremt lätt.
- 8 Extremt lätt [40–59% maxpuls].
- 9 Mycket lätt.
- 10 Mycket lätt.
- 11 Lätt.
- 12 Lätt [60–74% maxpuls].
- 13 Ganska ansträngande.
- 14 Ganska ansträngande [75–94% maxpuls].
- 15 Ansträngande.
- 16 Ansträngande.
- 17 Mycket ansträngande.
- 18 Mycket ansträngande [≥ 95% maxpuls].
- 19 Extremt ansträngande.
- 20 Maximalt ansträngande.

Wargaming ersatte traditionell slutövning

► **ÖVNING** När pandemin satte stopp för övningen Combined Joint Staff Exercise tog Försvarshögskolan ett digitalt grepp om läget. 500 finska och svenska officerare tränades online i samma virtuella miljö, bland dem reservofficerarna i TSK:ns slutkurs.

► Tolv ansikten dyker upp i rader med rutor på skärmen i Försvarshögskolans inspelningsstudio. Några bär uniform och munskydd och befinner sig i jobb miljö. Andra sitter hemma, utan munskydd. Det är Grupp 28, Nya Älvsborg, som diskuterar vilket förslag till beslut de ska lägga fram utifrån senaste spelkortet i krigsspelet Training Event Joint Operations (TEJO).

I spelet utgör de en FN-styrka som ska bistå regeringen i det fiktiva landet Southland där det råder interna stridigheter och en del av landet vill bli en självständig nation. Grannlandet Midland är dessutom drabbat av inbördeskrig. Och med på spelplanen finns även två regionala stormakter, Euroland och Arcticland, som tävlar om makt och inflytande över de mindre länderna i regionen. Scenariot kommer från Försvarsmaktens övning Viking men är anpassat till krigsspelsmiljön.

Spelet är inne på sin fjärde och näst sista, intensiva dag. På andra sidan skärmen står brigadgeneral Fredrik Ståhlberg, vicerektor vid Försvarshögskolan. Strax utanför sitter delar av den tekniska spelledningen och håller koll på att tekniken funkar. Inget får gå fel. Det är också härifrån som de olika spelkortet släpps till grupperna.

DE SOM ÖVAS är officerare och reservofficerare som studerar till major eller överstelöjtnant vid Finlands eller Sveriges försvarshögskola. För de svenska reservofficerarna är detta slutkursen på TSK, Taktisk Stabskurs.

Ursprungsplanen var att de studerande skulle delta i Försvarsmaktens årliga stabsövning Combined Joint Staff Exercise (CJSE) på plats i till exempel Enköping, Karlskrona eller Uppsala. Men pandemin tvingade Försvarsmakten att ställa in – och

gjorde att Försvarshögskolan i snabb takt utvecklade en digital övning med hjälp av Zoom och ytterligare ett par digitala verktyg.

TOTALT ÖVAR omkring 500 personer från finska och svenska försvarshögskolorna och från Försvarsmakten under en hel veckas tid i april i samma virtuella terräng. 36 grupper om tolv studerande och med en erfaren officer som mentor.

Under övningen mängdtränas beslutsfattande. Uppgifterna – spelkortet – släpps med täta intervaller och grupperna måste ta ställning till komplexa frågeställningar under stor tidspress. Ett spelkort kan vara en kort text, och ibland kombineras det med förinspelade nyhetsinslag eller andra filmade inslag. Det handlar om att identifiera operativa dilemman, ta fram handlingsalternativ och skapa beslutsunderlag. Gruppen ska kunna föra resonemang om hur

olika stridskrafter och förmågor ska användas för att få bästa operativa effekt. Varje moment inkluderar reflektion, en viktig del i pedagogiken och lärandet.

– De är fältflexibla, har en positiv attityd, lyssnar på varandra och delar med sig. Alla i min grupp har varit aktiva, säger överstelöjtnant Johan Midenby, en av mentorerna som är imponerad över de studerande i allt från digital mognad till samarbete i gruppen. Han framhåller också betydelsen av erfarenhetsutbytet mellan finska och svenska officersstuderande samt samverkan mellan Försvarsmakten och Försvarshögskolan.

STUDERANDE FRÅN Finlands stabskurs är med i utbildningen och deras lärare vid Finlands Försvarshögskola har deltagit som instruktörer och mentorer. Andra har bidragit till utvecklingen av den digitala övningen. – Det är mycket positivt att vi kan

åter får möjlighet att samarbeta med våra motsvarigheter i Finland. Det ger ytterligare dimensioner och viktigt erfarenhetsutbyte, säger brigadgeneral Fredrik Ståhlberg.

ÖVNINGEN SOM helhet är utvecklad under ledning av överstelöjtnant Magnus Bodén tillsammans med Per-Åke Mårtensson vid Centrum för totalförsvaret och samhällets säkerhet. Tre delmoment övades under lika många veckor: utbildning, träning och slutligen krigsspel.

– Det här är ett pilotprojekt i stor skala, som vi utvecklat med kort planeringshorisont. En riskanalys har genomförts fortlöpande och de största riskerna som identifierades var dels informationssäkerhetsrelaterade och dels systemrelaterade. När 500 personer är online i samma uppsättning samtidigt, är de tekniska system sårbara, men det fungerade mycket bra, säger Magnus Bodén. ●

KRIGSSPEL. De som övas är officerare och reservofficerare som studerar till major eller överstelöjtnant vid Finlands eller Sveriges försvarshögskola.
FOTO: ANDERS G WARNE

HALLÅ DÄR...

...överste **PETER TAGESSON**, Försvarsmaktens planeringschef, som bland annat arbetar med att få reservofficerssystemet att fungera.

FOTO: JOHAN MARKLUND

Utvecklingsresan pågår till 2030

– Nu tittar försvarsgrenarna på vilka förband som ska vara stående och vilka ska vara mobiliserade, därefter kommer man att se över vilka reservofficerare som redan finns, hur de matchar förbandens behov, hur ny- och vidareutbildning ska utformas.

Hur ska Försvarsmakten kunna tillväxa om reservofficerare inte används i högre grad?

– Det kommer man säkert att göra, men det är upp till varje försvarsgren och varje förband att se vilket behov de har. De lokala behoven styr.

Hur får ni till systematiken om det lokala behovet styr?

– Innan vi har bestämt vilka personalramar som gäller för förbanden är det svårt att budgetera. 2025 ska vi vara kvantitativt uppfyllda, 2030 ska vi vara kvalitativt uppfyllda med personalkategori, nivåer och kompetensområden. Det är långt fram tills vi får träff i målet i alla delarna, vi är i en utvecklingsresa fram till 2030.

Men alla förbanden ska ju finnas kvar, vet man inte redan vilka behov som finns?

– I tillväxten ska vi bara marginellt öka antalet yrkesofficerare. När vi har placerat ut dem kommer det att finnas mängder av luckor, som en reservofficer eller ett värnpliktigt befäl ska fylla. Då kommer vi att se hur nästa generation reservofficer behöver utbildas. Ungefär där är vi just nu, i analys av behov och mål. Analysen kommer att hålla på året ut. Parallellt vill vi se över hur vi ska återaktivera reservofficerare med 0-avtal. I slutet på året kommer vi att se vad vi går vidare med och när vi får de ekonomiska medlen för att genomföra det. **JENNY HARLIN**

JAG ÄR OCKSÅ RESERVOFFICER FREDRIKA LJUNG

Ska min son växa upp och ha det bra behöver världen vara säker

TEXT: MARIKA SIVERTSSON

Med en ny civilingenjörsexamen och flera års militär erfarenhet tar Fredrika Ljung sjumilakliv på den civila arbetsmarknaden. Drömjobbet är landat, hon ska jobba med cybersäkerhet.

Som relativt nyutbildad civilingenjör står Fredrika Ljung med ena benet i sin nya framtid, ett jobb inom cybersäkerhet på Ernst & Young som hon tillträder i september. Det andra benet har hon i sin första civila anställning som managementkonsult på Accenture. I botten är hon marin speciallistofficer, på 3. Sjöstridsflottiljen i Karlskrona. I dagsläget placerad på Högkvarteret i Stockholm.

Hur kommer det sig att du bytte till ett civilt jobb?

– Jag jobbade med signalspaning. Det var fantastiskt att vara ombord, och så intressant att träffa människor från FRA och FOI som var oerhört kunniga inom mitt område. De visade sig vara civilingenjörer. Jag har nog alltid vetat att jag vill ha även en civil utbildning, så 2019 tog jag examen som civilingenjör på Blekinge Tekniska högskola. Jag blev reservofficer så snart jag började studera, det är en fin hybrid. Ja, bortsett från den brottningsmatch jag har med mig själv varje dag – jag kan ibland ha svårt att motivera att jag inte är i försvaret på heltid. Det har gett mig så mycket.

Vad har du haft för arbetsuppgifter som civil?

– Nu närmar jag mig mer det intresse jag hade från början, alltså cybersäkerhet. Det ska bli oerhört spännande. Tidigare har jag inte jobbat så mycket med informationssäkerhet, utan mer säkerhet i system, i internationella projekt och med internationella kunder. Jag har jobbat exempelvis med säkerhet vid implementering av affärssystem. Men nu kommer jag att arbeta med informationssäkerhet kopplat till den generella säkerheten. Jag längtar så mycket efter att få börja jobba igen, det är härligt att vara föräldraledig men jag börjar bli lite rastlös.

– Sedan jag blev förälder känner jag ett starkare ansvar för min omvärld, som kommer ur drivkraften att ta hand om min familj. Ska min son växa upp och ha det bra så behöver världen vara säker. Och då står jag här och kan bidra. Det är tydligt för mig att mina mål har blivit annorlunda på ett sätt som jag inte kunde föreställa mig innan jag fick barn. Förr var jag mer självcentrerad, karriärinriktad. Alltid så tävlingsberedd, jag har ju också varit idrottare på elitnivå i många år...

Varför är du reservofficer?

– I det militära har jag fått fina möjligheter att växa som person. Jag har haft fantastiska ledare, och ingått i fantastiska team. Att vara reservofficer är ett sätt att finnas kvar där, och kunna ge tillbaka lite med hjälp av den civila erfarenhet jag får nu. ●

KN FREDRIKA LJUNG

- ◆ **Bor:** Malmö.
- ◆ **Familj:** Man Gustaf Lilja (också reservofficer) och son Gabriel.
- ◆ **Fritidsintressen:** Resa, sporta och umgås med familj och vänner och det nyfunna intresset, vågsurfing under svensk vintersäsongs! Har tidigare tävlat i simning och löpning.
- ◆ **Läser helst:** Allt från faktaböcker som Prisoners of geography till skönlitterärt. Har precis läst Tatjana Tolstojas "Därv", den gjorde ett stort intryck på mig och kan varmt rekommenderas.